

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXX. — Izdan in razposlan dne 4. julija 1882.

91.

Ukaz ministerstva notranjih reči od 21. junija 1882,

s katerim se izdaje službeno navodilo za cesarske okrajne živinske zdravnike.

Ministerstvu notranjih reči se je vzvidelo izdati naslednje navodilo ali poučilo cesarskim okrajnim zdravnikom za živino.

Taaffe s. r.

Službeno navodilo

cesarskim okrajnim zdravnikom za živino.

Službeni razmer.

§. 1. Cesarski ali državni okrajni živinski zdravnik je zdravstven uradnik c. kr. okrajnega glavarstva in istega stalen organ v živinozdravniških rečéh; neposrednje je podrejen okrajnemu glavarju svojega uradovišča. Kar se tiče njegovih osebnih razmerov, kakor so: namestitev, dobitki, disciplinarni postopek itd., enak je ostalim državnim uradnikom.

Gledé notranjega opravljanja poslov, držati mu se je propisov in uredeb, kakor veljajo za politična okrajna oblastva, in v dvojbenih slučajih dovprašati svojega okrajnega glavarja, kako on zaukaže. Dolžan je obdelovati v živinozdravstvo sezajoče poslovne kose, ki mu jih le-ta odkaže, ter v vseh rečéh, ktere se tičejo javne živinozdravniške službe, držati se vsakokratno danih postav, propisov in pravil.

Cesarski okrajni živinozdravniki, katerih službeno področje obseza več okrajnih glavarstev, dolžni so izpolnjevati službena naročila vseh okrajnih glavarjev svojega uradnega področja, katera naj se jim praviloma po okrajnem gla-

varstvu njihovega stajališča in samo tedaj neposrednje vročajo, kadar niso pričujoči na uradovišči, in kadar se več okrajnih glavarstev istodobno na-nj obrne, poprijemati se najpred najnujnejšega in najvažnejšega uradnega dela, a ob enem naznaniti drugim okrajnim glavarjem, da za zdaj ne utegnejo.

Delavnost živinskih zdravnikov sploh.

§. 2. Cesarski okrajni živinski zdravnik naj si prizadeva s trdnimi strokovnimi znanostmi in pa taktnim vedenjem zadobiti doverje ali zaupanje ljudstva, ter naj pazi na vsak napredek živinozdravniškega znanstva. Njegova dolžnost je, vzdržavati se v polnem znanji zakonov in ukazov tičočih se živinozdravstva (veterinarstva), in vsakteremu v živinozdravniških rečeh z dobrim svetom postreči. Pravico ima do živinozdravniške praklike, kolikor ista ne krati ali ne moti izpolnjevanja njegovih uradnih dolžnosti.

Uradne dolžnosti.

§. 3. Uradne dolžnosti cesarskega okrajnega živinskega zdravnika razen obdelovanja odkazovanih mu poslovnih kosov (§. 1) obsezajo:

- a) pažnjo na domače živali, so li zdrave ali niso;
- b) nadziranje občin gledé njihovega veterinarsko-policijskega področja;
- c) nadziranje praktičnih živinskih zdravnikov, kako živino ozdravljajo, in kako se konji podkovavajo;
- d) delo ali intervencijo v veterinarsko-policijskih rečeh;
- e) službe pri sodnih oblastvih;
- f) dajanje poročil.

a) Pažnja na domače živali, kakega so zdravja.

§. 4. Ena najbitnejših nalog cesarskega okrajnega živinskega zdravnika je ta, da čuje nad zdravjem domače živine.

Mora si toraj prizadevati, da si zadobi kar je mogoče globokosežno znanje o razmerih, v katerih živali po njegovem uradnem okolišji živé, o podnebji, vremenstvu, hlevih, o negovanji ali držanji domačih živali, o tem kako se krmijo, katere vrste in kakosti piča jim se daje, kod se pasejo, kakšna je voda in kakšna so napajališča, kako se živina za delo uporablja, kake zdravju kvarljive razvade kje vladajo itd. Posebno naj pazi na take razmere, ki utegnejo ugodni biti epi- in enzootičnim boleznim ter se do dobrega seznaniti z razmeri živinske trgovine in prometa z živalmi in živalsko sirovino, živinskimi semnji, gonjenjem živine in vsem tem, kar k temu ide.

Njegova dolžnost je poizvedovati zdravstvene razmere živali in veterinarsko-policijsko stanje tistih krajev, iz katerih in skozi katere kupčijske živali in živalske sirovine prihajajo ali iz katerih se živina na semnje, živalske razstave, pašnike, planine itd. goni, da mu bode moči odvracati zatrošenje nalezljivih bolezni, ter skrbeti za to, da mu pride na znanje, kadar se v sosednih okrajih kaka nalezljiva živalska bolezen prikaže.

Cesarski okrajni živinski zdravnik naj dela na to, da se v oziru na zdravje domačih živali in na promet z istimi odpravijo take napake, katere je čislati za vzrok postanka ali razširjenja bolezni ali vsaj pripomagajoče k temu momente,

naj jih, seosebno kadar se je bati kuge, dotičnemu okrajnemu zdravniku naznani ter nasvetuje primerne naredbe, da se napake odstranijo, odnosno da se nevarnost kuge odvrne.

b) Nadziranje občin gledé veterinarsko-policijskega področja.

§. 5. Cesarski okrajni živinski zdravnik naj kot organ okrajnega glavarstva nadzira opravljanje veterinarsko-policijskih poslov, kateri so občinam v samostalnem ali domačem, in tako tudi v izročenem področji (§§. 3 in 4 postave od 30. aprila 1870, Drž. zak. št. 68) odkazani.

Na to stran je njegova dolžnost seosebno:

1. Paziti na to, kako se živina in meso ogleduje.

1. O priliki prepričavati se o tem, da se zakonita določila in ukazila o živinskim in mesovnem ogledu sè strani občin njegovega uradnega okoliša izvršujejo. Časoma pregledujoč ogleadne zapisnike naj poizvé, kako se ogledni poslovi opravljajo, ter dela na to, da bodo občine malo po malo samo veščakom (zvedencem) neposrednji ogled živine in mesa izročale.

2. Paziti na živinske semnje in gonje.

2. Nadzirati, kako se občinam naložena veterinarsko-policijska pazka na živinske semnje in na živino dalje gnano (§§. 9 in 11 postave od 29. februvarja 1880, Drž. zak. št. 35, in zvršitveni propis, Drž. zak. št. 36) vrši in, ako bi njega v to uradoma določili, neposrednje paziti na-nje.

3. Nadzirati konjedirnice in mrhovišča.

3. Nadzirati konjedirnice in zagrebališča mrhovine po svojem okraji, v kakem stanu so (§. 13 postave od 29. februvarja 1880, Drž. zak. št. 35), pri čemer imej on ob enem oko na to, da se potrebna zagrebališča za mrhovino napravijo in v dobrem stanji vzdržujejo, da se mrtvečina in nje deli, kakor je pisano, odstranijo in ne zlorabijo in da bodo konjedirci in njihovi pomočniki kakor gre prigledovani, če svoje poslove, kakor jim je dolžnost, opravljajo in če se držé navodila, seosebno tudi v oziru na naznanjanje sumnih nezgod pri živini (§. 16 postave od 29. februvarja 1880, Drž. zak. št. 35).

4. Nadzirati občine v odnosu na njihova opravila pri kugah.

4. Nadzirati občine v oziru na njih primerno pripomaganje pri naredbah ukazanih v to, da se zanos in razšir nalezljivih živalskih bolezní ubrani, in bolezní same zatró, in gledé pravočasne naznanitve političnemu okrajnemu oblastvu o vsaki nalezljivi živalski bolezni, katera bi se kje po občini prikazala. Vrh tega je dolžnost cesarskemu okrajnemu živinskemu zdravniku:

5. Paziti na izdajanje živinskih popotnih listov.

5. Paziti na to, da bodo župani in živinski pregledniki po propisu izdajali živini popotne liste (§. 8 zvršitvenega ukaza k postavi od 29. februvarja 1880, Drž. zak. št. 36) in časoma pregledovati sešitke živinskih potnih listov.

S temi razmeri naj se cesarski okrajni živinski zdravnik po tanko seznanji bodi po posebnem naročilu od nadstoječega mu okrajnega oblastva ali pa o pri-
liki komisijskih obhodov; kjer kako napako zapazi, mora župane opozoriti na-njo
ter potegniti se za to, da bode odpravljena, a ob enem tudi okrajnemu glavarju
naznaniti jo.

c) Nadziranje praktilne živinozdravniške in podkovstva, kako se vrši ena in drugo.

§. 6. Cesarski okrajni živinski zdravnik naj pismo za vsak okraj propisano
zdravstveno matico sodeluje pri naloženi okrajnemu oblastvu razpreglednosti
v okraji stanujočih oseb, katere imajo pravico do živinozdravniške praktilne
(t. j. živino ozdravljati) ter pretresa listine (izkaze) takih oseb gledé njihove pra-
vice nastaniti se kje ter zvrševati živinozdravniško praktilno. Poleg tega je nje-
govo delo, nadzirati živinozdravniško osebo svojega uradnega okoliša, sosebno
tisto, katero se pri veterinarsko-policijskih opravkih v zmislu postav od 29. febru-
varja 1880 (Drž. zak. št. 35 in 37) in od 19. julija 1879 (Drž. zak. št. 108) ter
ukazov izdanih v izvod teh postav uradoma uporablja, paziti na zalogo zdravil, ki
jih imajo živinski zdravniki, in zasebne hleve za bolno živino, ako bi imeli ka-
tere, ter naznaniti dotičnemu okrajnemu glavarju napake, katere bi zasledil.
Takisto naj mu tudi naznanja, kadar bi zvedel, da je katera za ozdravljanje živine
upravičena oseba svojo dolžnost prelomila, kakor tudi, če mazači od kraja do
kraja hodeči po obrtno vršijo živinozdravniško praktilno itd. A ob enem naj si
cesarski okrajni zdravnik prizadeva po svojem osebnem vplivu poučiti živinske
gospodarje, kako potrebno da je poklicati preizkušnega in upravičenega zdrav-
nika, kadar jim živinče zbolí, in uspeh mu bode tem gotovejši, čim bolj si s ko-
ristno delavnostjo zadobi vero pri kmečkem ljudstvu.

Nič manj naj cesarski okrajni živinski zdravnik ne pazi na podkovstvo in
način, kako se isto vrši, in na podkovne kovače, s poučevanjem delaje na to, da
se očitne napake pri podkovanji odstranijo in da se bode z zdravimi in bolnimi
kopiti ravnalo, kakor je namenu primerno. Piše naj si izkaz o preizkušnih in
nepreizkušnih podkovnih kovačih, kateri v njegovem uradnem področji prebi-
vajo, ter gleda na to, da kjer je koli moči ne bodo neizkušeni podkovniki konj
podkovavali.

d) Sodelovanje v veterinarsko-policijskih rečéh.

§. 7. Cesarski okrajni zdravnik za živino ima dolžnost, skrbeti za to, da zve
za vsako nalezljivo živinsko bolezen, ki se prikaže kje v njegovem uradnem
okraji; za tega delj naj neutegoma oko ima na vse živinozdravstvo po odkazanem
mu službenem okoliši. O vsakem slučaju nalezljive živalske bolezni, ki za-nj zvé,
ali o sumu take bolezni naj brez odloga podá naznanilo dotičnemu političnemu
okrajnemu oblastvu ter po nalogu tega oblastva pripravi in izvede potrebne pro-
filaktične in veterinarsko-policijske naredbe ali mere v zmislu veljajočih zakonov
in ukazov.

Cesarskega okrajnega živinskega zdravnika uporabljajo okrajni glavarji
njegovega službenega okoliša v izvod veterinarsko-policijskih določil sploh,
sosebno pa postav od 29. februarja 1880 (Drž. zak. št. 35 in 37) o odvracanju
in zatiranju nalezljivih živalskih bolezni in goveje kuge, postave od 19. ju-
lija 1879 (Drž. zak. št. 108) o razkuževanju železnocestnih voz in ladij, na ka-
terih se živina prevažá, in propisov izdanih v zvršbo teh postav (Drž. zak.

od l. 1880 št. 36 in 38 in od l. 1879 št. 109), po tem vsakokratnih živinsko-kužnih dogovorov s tujimi državami po meri, kakor določila teh zakonov in ukazov delokrog uradnih živinskih zdravnikov uravnujejo.

Vršeč uradne poslove v to mer zapovedane naj se kar najtauje more drži veljajočih pravil ter pazi na to, da se za časa dadó naredbe, s katerimi bi se razpasovanje nalezljivih živalskih bolezní ubranilo, in da se dotični propisi po zvanih v to organih primerno izvedejo.

V izrednih slučajih, se posebno kadar so živalske kuge močno razširjene ali kadar gre za čuvanje meje, da se kaka kužna bolezen ne zanese (§§. 5, 6 splošne postave o živalskih kugah, §§. 2 do 6 postave o goveji kugi in zvršitvenih propisov, Drž. zak. od l. 1880 št. 35, 36, 37, 38) ima cesarski okrajni živinski zdravnik dolžnost, po nalogu od oblastva prejetem tudi zunaj svojega uradnega področja dotle dati se uporabljati, dokler ga izrečno nazaj ne pokličejo.

e) Uporaba pri sodnih oblastvih.

§. 8. Cesarski okrajni zdravnik za živino ima oblast, dati se c. kr. sodnim oblastvom v živinozdravniških rečeh uporabljati bodi za vsak slučaj posebej ali kot stalno postavljen in zaprisežen veščak (zvedenec), ter je potlej dolžan s polno vestnostjo ustrezati v tem, kar se zahteva od njega. Nego s to uporabo ne sme se njegova prava delavnost, v katero ga njegovo zvanje veže, nikaker in nikamer motiti.

f) Poročovanje.

§. 9. Cesarski okrajni živinski zdravnik je dolžan pisati posloven dnevnik o svojih uradnih opravkih in o opazovanjih, ki si jih v službi in zunaj službe v oziru na zdravstvene in veterinarsko-policijske razmere svojega uradnega okraja prilikoma nabere.

S koncem vsacega leta naj sestavi živinozdravniško letno poročilo za svoj uradni okoliš ter po nadstoječem političnem okrajnem oblastvu najdalje do konca januarja prvega sledečega leta pošlje na politično deželno oblastvo.

Taaffe s. r.

